

การศึกษาการเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับอุดมศึกษา

*The Study of Enhancing Potential in Learning the Sufficiency
Economy Concept in Higher Education*

ทิพย์สุดา พุฒจร, จิตศักดิ์ พุฒจร,*

E-mail: tipsuda_s@hotmail.com, naturepaw@gmail.com

จิตติมา เวชพงศ์**, รัชนัยพร วณิชฤทธา ***

E-mail: vtitima@yahoo.com, iamthanya@hotmail.com

มรกต บุญศิริชัย****

E-mail: morakot.bo@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และถอดบทเรียนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการประยุกต์ใช้กับวิถีชีวิตชุมชนและการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องและพึ่งพาอาศัยกันในห้องเรียน และใช้รูปแบบการศึกษาเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงเป็นแนวทางให้นักศึกษาทำความเข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถบูรณาการและถ่ายทอดมุมมองสู่สาธารณะอย่างสร้างสรรค์

การศึกษานี้เน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ศึกษาพื้นที่ชุมชนวังตะกอก ชุมชนเกาะพิทักษ์ และชุมชนคานานารีรีสอร์ท จังหวัดชุมพร และนักศึกษาจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 30 คน เป็นผู้คิดริเริ่มในการวางแผนงานเพื่อการลงพื้นที่ การจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบสื่อการเรียนรู้แบบเคลื่อนไหว

ผลการศึกษา พบว่า บริบทและการดำรงอยู่ของชุมชนวังตะกอก ชุมชนเกาะพิทักษ์ และชุมชนคานานารีรีสอร์ท มีการดำเนินชีวิตและกิจกรรมต่างๆ อยู่บนพื้นฐานการรู้จักความต้องการของตนเอง เรียนรู้ที่จะพึ่งพากันภายในชุมชนและลดการพึ่งพาจากสังคมภายนอก โดยมีรูปแบบการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงของนักศึกษา ดังนี้

1) เปิดโอกาสให้นักศึกษาที่สนใจเข้าร่วมโครงการ 2) อธิบายเป้าหมายในสิ่งที่นักศึกษาต้องปฏิบัติ 3) ค้นหาแหล่งเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงที่อยู่ภายนอกห้องเรียน 4) นำนักศึกษาลงพื้นที่ และสรุปบทเรียนทุกครั้ง

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สังกัดคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

**อาจารย์ สังกัดคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

*** อาจารย์พิเศษ สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

**** อาจารย์ สังกัดวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ที่ลงพื้นที่ 5) ผลิตสื่อในมุมมองของนักศึกษา 6) นำเสนอสื่อที่ผลิตสำเร็จให้กับกลุ่มนักศึกษาและผู้เชี่ยวชาญได้ชมและแสดงความคิดเห็น 7) จัดประชุมเพื่อทบทวนตนเองและวางแผนการปรับแก้ไขสื่อ 8) การปรับปรุงแก้ไขสื่อให้มีความสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา ผู้สอนควรปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนด้วยการสร้างกิจกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้และโอกาสการเรียนรู้นอกห้องเรียนแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้สอนและผู้เรียน สถาบันอุดมศึกษาควรสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ๆ และการเสริมสร้างวิธีการเรียนรู้ด้วยสื่อใหม่ๆ

คำสำคัญ: แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง

Abstract

This study aimed to capture sufficiency economy knowledge which is adapted to suit the communities' way of life and way to do the business and using the learning by doing theory to guide students to really understand the sufficiency economy concept. Also, students can integrate their knowledge and contribute them to public creatively.

Action Research was used as a methodology for this study. The areas of this study were Wang Ta Kor Community, Koh Pitak Community, and Chumporn Cabana Resort, Chumporn Province. Thirty students from Management Science Faculty, Silpakorn University established a plan to capture and analyze the sufficiency economy concept within their responsive areas and then presented their finding in animated media format.

The results of the study found out that all three study areas, Wang Ta Kor, Koh Pitak, and Chumporn Cabana Resort, had the same ways of life which were knowing what they want and learning how to give and take from each other within the community, in other word, decreasing their dependency from outsiders. The students' learning by doing process was 1) researchers gave the opportunity to all students who were interested in this project, 2) students were explained about the process and things they had to do, 3) researchers searched for the learning sources of sufficiency economy outside the classroom, 4) students were accompanied to all three study areas and summarized their findings every field trip, 5) students created an animated media from their finding, 6) the media was presented to fellow students and specialists to receive feedbacks and suggestions, 7) researchers and students reviewed all feedbacks and suggestions, then improved the findings, and 8) the media were completely improved.

The recommendation from the findings, teachers should improve their teaching method by increasing more activities for enhancing students' learning potential and creating more participatory learning opportunities outside the classroom. Moreover, educational institutes should support a new method and channel of learning which enhancing students' learning.

Keyword: The Sufficient Economy Concept, Learning by Doing

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันได้มีการเผยแพร่มาระยะหนึ่ง เริ่มแรกคนส่วนมากมีความเข้าใจว่าเป็นแนวคิดที่สามารถใช้ได้เฉพาะกลุ่มอาชีพด้านการเกษตรเท่านั้น หากทำความเข้าใจให้ถ่องแท้กลับพบว่า สามารถประยุกต์ใช้ให้เข้ากับกลุ่มอาชีพอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี และรวมถึงได้มีการนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตระดับบุคคล การบริหารและการจัดการกลุ่ม องค์กร และสถาบัน ส่งผลให้การขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงขยายวงกว้างมากขึ้น แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจึงกลายเป็นกระแสที่สังคมให้การตอบรับอย่างกว้างขวาง ส่วนหนึ่งได้ผ่านการเรียนการสอนในระบบสถาบันการศึกษา การเรียนรู้ผ่านสื่อมวลชน และศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนต่างๆ โดยกรอบแผนอุดมศึกษา ระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ได้วางแนวคิด หลักการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า “อุดมศึกษายังมีความเข้าใจ และการปฏิบัติเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในขั้นเริ่มต้น มีการจัดการเรียนการสอน รูปแบบการบริหารเชิงวิชาการโดยการจัดตั้งศูนย์ศึกษา การสร้างผู้นำนักปฏิบัติ ต้นแบบกิจกรรม และโครงการในระดับนิสิตนักศึกษาจำนวนหนึ่ง ทั้งนี้ อุดมศึกษาควรเป็นผู้นำให้เกิดการปฏิบัติได้วิเคราะหได้ สร้างความรู้และองค์ความรู้ใหม่ได้ให้เป็นรูปธรรมทั้งระดับปัจเจกชน ครอบครัว ชุมชน พื้นที่ (เชิงกายภาพ การปกครอง และภูมิสังคม) องค์กร ภาคการผลิต” (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา 2552:2)

นักศึกษาระดับอุดมศึกษาปัจจุบันให้ความสนใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพียงแค่ผิวเผิน มีการเรียนรู้และเข้าใจเพื่อใช้ในการสอบวัดผลการเรียน สิ่งที่ขาดคือการเกิดความตระหนักและเห็นประโยชน์ในการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากความรู้ที่ได้รับและสื่อการเรียนรู้นำเสนอในมิติ

ของคนในชุมชนชนบท ซึ่งอาจไกลตัวจากวิถีชีวิตของนักศึกษา ดังนั้นปัจจุบันยังคงเห็นการใช้ชีวิตนักศึกษาในเชิงวัตถุนิยมอย่างชัดเจน แนวทางออกที่ควรจะเป็นด้วยการให้นักศึกษาเข้าใจและเข้าถึงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบการศึกษาเรียนรู้ในสถานที่จริงผ่านกิจกรรมการถอดบทเรียนเพื่อนำมานำเสนอต่อในแง่มุมมองที่กลุ่มวัยรุ่นสามารถสัมผัสถึงแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงได้ด้วยแง่มุม ภาษา และวิธีการเชิงประยุกต์ให้เข้ากับพื้นฐานช่วงวัยเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม

มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นสถาบันอุดมศึกษาหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการเผยแพร่ความรู้ในแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้มีการจัดการเรียนการสอนหัวข้อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ดังเช่น สาขาวิชาการจัดการชุมชน คณะวิทยาการจัดการ มีการเรียนการสอนในหัวข้อเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชาโครงการพระราชดำริ วิชาเศรษฐกิจชุมชน วิชาท้องถิ่นศึกษา วิชาสังคมและวัฒนธรรมไทย ส่วนการเรียนการสอนของสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มีการสอนเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชาการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น โดยมีการสอนแนวคิดในห้องเรียน การศึกษาดูงาน และการทำโครงการพัฒนาส่งเสริมความเข้าใจสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่ภูมิภาคภาคกลาง ตอนล่างและภาคใต้ตอนบน ซึ่งปัจจุบันมีหลายชุมชนนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นกรอบในการพัฒนา และการจัดการชุมชนอย่างกว้างขวางมากขึ้น

ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการทำวิจัยเพื่อศึกษาและถอดบทเรียนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการประยุกต์ให้เข้ากับวิถีชีวิตชุมชนและการประกอบธุรกิจที่เกื้อกูลและพึ่งพาอาศัยกันในห้องถิ่น โดยใช้รูปแบบการศึกษาเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง เพื่อให้นักศึกษาทำความเข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถบูรณาการและถ่ายทอดมุมมองสู่สาธารณะอย่างสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของ Dale's Cone of

Experiences กล่าวคือ “I see and I forget, I hear and I remember, I do and I Understand” (2552)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

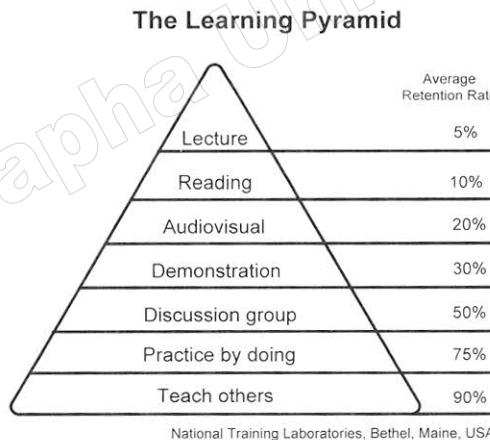
เพื่อศึกษาและถอดบทเรียนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่มีการประยุกต์ใช้กับวิถีชีวิตชุมชนและการประกอบธุรกิจที่เกื้อกูลและพึ่งพาอาศัยกันในห้องถัก

เพื่อใช้รูปแบบการศึกษาเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงให้เป็นแนวทางแก่นักศึกษาทำความเข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถบูรณาการและถ่ายทอดมุมมองสู่สาธารณะอย่างสร้างสรรค์

แนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ยึดตามแนวคิดของ Edgar Dale (2552) เป็นหลักในการออกแบบงานวิจัย

ซึ่งได้เสนอกรวยประสบการณ์ (Dale’s Cone of Experiences) ไว้เมื่อปี 2489 มีหลักการว่า การเรียนในห้องเรียน (Lecture) สามารถจำได้ 5% การอ่าน (Reading) สามารถจำได้ 10% การฟังและได้เห็น (Audiovisual) สามารถจำได้ 20% การได้เห็นตัวอย่าง (Demonstration) สามารถจำได้ 30% การได้แลกเปลี่ยนพูดคุยกัน (Discussion) สามารถจำได้ 50% การได้ทดลองปฏิบัติเอง (Practice doing) สามารถจำได้ 75% และการได้สอนผู้อื่น (Teaching) สามารถจำได้ 90% และ National Training Laboratories (2552) กล่าวไว้ว่า การเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอต่อการเรียนรู้ หากแต่การได้ลงมือปฏิบัติและได้ถ่ายทอดสู่ผู้อื่นนั้นจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า น่าจะสามารถส่งเสริมการเรียนรู้ในแนวคิดนี้ได้มากขึ้นระดับการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อระดับการจำ ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 กรวยประสบการณ์ (Dale’s Cone of Experiences)

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ได้แก่ ทฤษฎี Constructionism โดย Jean Piaget (วัฒนาพร ระบุทุกซ์ 2542: 15-16) มีแนวคิดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ ไม่ใช่เป็นผู้รับอย่างเดียว ความรู้เกิดขึ้นจากการสร้างขึ้นด้วยผู้เรียนเอง ไม่ใช่เกิดขึ้นจากครูหรือผู้สอน โดยความรู้ที่ติดนั้นจะต้อง

รวมถึงปฏิริยาระหว่างความรู้ในตนเอง ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมภายนอก คือ บุคคลจะเรียนรู้เองจากประสบการณ์ สิ่งแวดล้อมภายนอก แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นกลับไปในสมองผสมผสานกับความรู้ภายในที่มีอยู่ แล้วแสดงความรู้ออกมาสู่สิ่งแวดล้อมภายนอก และทฤษฎี Discovery Learning โดย Bruner (ทิสนา

แมมมณี 2552 : 66) มีแนวคิดต่อเนื่องจากเพียเจต์ โดยเชื่อว่ามนุษย์เลือกที่จะรับรู้สิ่งที่ตนเองสนใจและการเรียนรู้เกิดจากกระบวนการค้นพบด้วยตนเอง (Discovery Learning) เน้นการเรียนรู้ที่เกิดจากการให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ และเกิดความคิดรวบยอด เช่น การเรียนรู้โดยการสร้างความคิดรวบยอด (Concept Learning) การเรียนรู้โดยการค้นพบความคิดรวบยอด (Discovery Learning) และการเรียนรู้ในลักษณะที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้การเก็บข้อมูลเชิงผสมผสาน (Mixed Method) ได้แก่ การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Method) ทำการวิจัยตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2552 จนถึงวันที่ 31 มกราคม 2553 รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 4 เดือน

กลุ่มเป้าหมาย มี 2 ส่วนดังนี้

1. ผู้นำและประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนวังตะกอกและชุมชนเกาะพิทักษ์ อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ผู้บริหารและพนักงานชุมชนพรคานาน้ำ รีสอร์ท อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ที่นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับวิถีชีวิตชุมชนและการประกอบธุรกิจที่เกื้อกูลและพึ่งพาอาศัยกันในท้องถิ่น

2. นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการชุมชนและสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 30 คน ที่ร่วมกระบวนการศึกษาเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงเพื่อทำความเข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถบูรณาการและถ่ายทอดมุมมองสู่สาธารณะอย่างสร้างสรรค์

ขั้นตอนการวิจัย

1. วางแผนการวิจัย คณะผู้วิจัยจัดประชุมแบ่งกลุ่มนักศึกษา จำนวน 3 กลุ่ม แยกตามพื้นที่ที่ศึกษา 3 แห่ง ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มวางแผนการลงพื้นที่ กำหนดประเด็นคำถาม สร้างเครื่องมือ และกำหนดผู้ให้ข้อมูล

2. ดำเนินการตามแผนด้วยการจัดพานักศึกษาเข้าสู่พื้นที่เพื่อจัดเก็บข้อมูล ด้วยการสำรวจพื้นที่และการสัมภาษณ์บุคคลที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ชุมชน จำนวน 3 ครั้ง

3. จัดประชุมสรุปผลการศึกษาลงพื้นที่แต่ละครั้ง เพื่อประเมินความชัดเจนและครบถ้วนของข้อมูล ก่อนตัดสินใจการลงพื้นที่ครั้งต่อไป

4. จัดทำสื่อการเรียนรู้ตามความรู้ที่นักศึกษได้รับจากการลงพื้นที่ นำมาผลิตสื่อการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายให้เยาวชนทั่วไปได้เกิดการเรียนรู้และตระหนักถึงความสำคัญของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อชุมชนและธุรกิจ และความสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของเยาวชน

5. จัดประชุมครั้งสุดท้าย มีการประชุมรวมทั้งหมด 5 ครั้ง ให้นักศึกษาสรุปทเรียน ความรู้ ประสบการณ์ แง่คิดและมุมมองที่ได้จากการลงศึกษาในพื้นที่

6. จัดนำเสนอสื่อการเรียนรู้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิและนักศึกษากลุ่มอื่นได้ประเมินผล และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงสื่อให้สมบูรณ์มากขึ้น

7. คณะผู้วิจัยนำผลจากการประชุมทุกครั้งและผลการประเมินจากการดูสื่อของกลุ่มต่างๆ มารวบรวมและประมวลผลจัดทำรายงานสรุป

การรวบรวมข้อมูล มี 3 แนวทางดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร ทำความเข้าใจแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบและทิศทางในการดำเนินงานวิจัย

2. การศึกษาภาคสนาม ด้วยการให้นักศึกษา ลงพื้นที่ และทำการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ตาม ประเด็นที่นักศึกษาให้ความสนใจค้นหาตอบอย่าง อิสระ ด้วยการจดบันทึกข้อมูล

3. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการ จัดประชุมเพื่อสรุปผลจากการศึกษาภาคสนามและสรุปบท เรียน ประสบการณ์ และความคิดเห็นที่ได้รับจากผลการ ลงศึกษาภาคสนาม

การประมวลผลข้อมูลและการวิเคราะห์ ข้อมูล

นำเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล SWOT ANALYSIS มาใช้วิเคราะห์ศักยภาพของชุมชน และมีการ สรุปรวบยอดความคิดเห็นด้วยเทคนิคแผนที่ความคิด (Mind Mapping) และการจัดบันทึกสรุป นำมา แยกแยะเนื้อหาสาระเป็นกลุ่มข้อมูล ตามโครงสร้าง เนื้อหาที่กำหนดไว้ นำมาพรรณนาความบรรยายสรุป อย่างเป็นระบบเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด (Content Analysis)

ผลลัพธ์จากการวิจัยด้วยการผลิตสื่อการเรียนรู้ คณะผู้วิจัยกำหนดให้มีการประเมินผลจากการจัดทำ สื่อการเรียนรู้ 2 ขั้นตอน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสื่อการ เรียนรู้ให้สมบูรณ์ขึ้น ดังนี้

1. จัดให้นักศึกษากลุ่มหนึ่ง จำนวน 64 คน ดูสื่อและประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้แนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง มีการกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของนักศึกษาหลังจากการดูสื่อเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง กำหนดค่าคะแนนดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	5 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน
เห็นด้วยมาก	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน
เฉย ๆ	3 คะแนน

การแปลผลด้วยการแบ่งช่วงคะแนนออกเป็น 5 ช่วง ดังนี้

ช่วงคะแนน	4.21-5.00	มีความเห็นด้วยมากที่สุด
ช่วงคะแนน	3.41-4.20	มีความเห็นด้วยมาก
ช่วงคะแนน	2.61-3.40	มีความเห็น เฉย ๆ
ช่วงคะแนน	1.81-2.60	มีความไม่เห็นด้วย
ช่วงคะแนน	1.00-1.80	มีความไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2. เชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อ จากสถาบันคลังสมองของชาติ มาให้คำแนะนำด้านเนื้อหา การลำดับเรื่องราว การสื่อความ และเทคโนโลยีการผลิตสื่อ เพื่อนำข้อแนะนำมาวิเคราะห์ และปรับปรุงแก้ไขอย่างเหมาะสม

สรุปผลการวิจัย

จากการสำรวจชุมชนและการสัมภาษณ์ผู้นำ ชุมชน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน รวมถึงผู้บริหาร และพนักงานรีสอร์ต ของชุมชนวังตะกอก ชุมชนเกาะ พิทักษ์ และชุมพรคาบาน่า รีสอร์ต จังหวัดชุมพร สรุปผลการศึกษานำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมา ประยุกต์ใช้กับวิถีชีวิตชุมชนและการประกอบธุรกิจที่ เกื้อกูลและพึ่งพาอาศัยกันในท้องถิ่น ดังนี้

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของ ชุมชนวังตะกอก

ชุมชนนี้พัฒนาตนเองจนลดการพึ่งพาจาก ภายนอกชุมชนได้มาก สมาชิกในชุมชนมีกินมีใช้อย่าง เพียงพอกับการดำรงชีวิตของสมาชิกครอบครัว ไม่ได้ ใช้ชีวิตด้วยความยากจน แต่เป็นความพอเพียงที่ชุมชน รู้จักตนเอง ทำแผนแม่บทชุมชนเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพ ของตนเองมีจุดอ่อน จุดแข็งเรื่องใด เรื่องใดต้องการ พัฒนาเพิ่มขึ้น หรือยังไม่ต้องพัฒนา รวมทั้งการดำรง ชีวิตต้องรู้จักใช้จ่ายอย่างรู้เท่าทันความจำเป็นในการใช้ จ่าย เช่น การซื้อรถยนต์ให้เหมาะสมกับความจำเป็น ของการใช้งานในการเดินทางหรือไว้สำหรับขายสินค้า หรือการทำสวนปาล์มที่ไม่ใช้สารเคมี แต่หันมาใช้สาร อินทรีย์ ซึ่งทำให้ไม่ต้องซื้อสารเคมีราคาแพง ไม่เกิดสาร

ตกค้างในดิน ไม่มีหนีสิน ร่างกายปลอดภัยจากสารเคมี เป็นต้น แรงคิดเพิ่มเติมคือ ดำเนินเศรษฐกิจพอเพียงควร เริ่มจากมองตนเองให้เกิดความกระฉ่างและเข้าใจตนเอง ก่อน แล้วปรับปรุงตนเองตามจุดที่ยังขาด พร้อมกับ เสริมจุดแข็งให้ดียิ่งขึ้น

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของ ชุมชนเกาะพิทักษ์

มีผู้นำที่มีบุคลิกภาพโดดเด่น มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้วยการส่งเสริมการประกอบอาชีพประมงด้วยอุปกรณ์ที่เป็น ภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้ชีวิตอิงธรรมชาติด้วยการปลูก พืชผสมผสานในเกาะ เพื่อให้มีพืชผักบริโภคของชุมชน มีการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการ และร่วมรับผลประโยชน์ ซึ่งเป็นจุด สำคัญที่ทำให้ชุมชนใส่ใจและตระหนักในทุนทรัพยากร ของตนเองมาก วิถีชุมชน วัฒนธรรมชุมชน ทรัพยากร ชุมชนจึงยังคงสภาพเดิม เพื่อเป็นจุดแข็งในการดึงดูดใจ ให้นักท่องเที่ยวเข้ามา ซึ่งส่วนใหญ่กลุ่มที่เข้าไปเป็นกลุ่มดูงานที่ต้องการศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้านแบบดั้งเดิม และธรรมชาติ ยิ่งตอกย้ำแนวคิดการอนุรักษ์ที่ชุมชน ทำอยู่ตลอดเวลา

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของ ชมพรคาบาน่า รีสอร์ท

ธุรกิจที่มีการพึ่งพาตนเอง ใช้สิ่งที่ตนมีอยู่ให้ เป็นประโยชน์สูงสุด ทั้งพื้นที่ใช้สอย พนักงาน วัตถุดิบ รวมทั้งความรู้ของคนในชมพรคาบาน่า รีสอร์ท ลด การพึ่งพาจากภายนอก เช่น การสั่งซื้อวัตถุดิบจาก กรุงเทพฯ ซึ่งต้องเสียค่าขนส่งและต้องสั่งซื้อเป็นจำนวนมาก ทำให้ทางรีสอร์ทสามารถลดต้นทุนในการผลิตได้ เป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถ ลดภาระหนี้สินลงได้อย่างรวดเร็ว จุดแข็งที่สำคัญของ การดำเนินธุรกิจภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ ชมพรคาบาน่าอยู่ที่ผู้นำ ผู้นำสามารถเป็นแบบอย่างทั้ง

ดีให้กับลูกน้อง มีความมุ่งมั่น คิดจริงทำจริง และยังสามารถแสดงให้เห็นว่าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ไม่ใช่เฉพาะภาคเกษตรกรรมหรือชาวบ้านเท่านั้น แต่สามารถนำไปใช้ได้กับทุกภาคธุรกิจและภาคส่วนอื่น ๆ ได้ หากรู้จักนำมาประยุกต์ใช้จริง

จากการดำเนินการวิจัยนี้ สรุปเป็นขั้นตอนที่ ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริง ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย มี 12 ขั้นตอน ดังนี้

ก่อนดำเนินกิจกรรม

1. คณะผู้วิจัยวางแผนการดำเนินการวิจัยและ กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาสู่การ กำหนดรูปแบบการศึกษาเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง
2. รับสมัครนักศึกษาที่สนใจและทำการแบ่ง กลุ่มนักศึกษาเป็น 3 กลุ่ม
3. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ และความรู้เบื้องต้นการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี สื่อวีดิทัศน์

4. ให้ นักศึกษาค้นคว้า ข้อมูลทฤษฎีภูมิที่ เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจเบื้องต้นต่อแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงและบริบทพื้นที่

ระหว่างดำเนินกิจกรรม

5. ศึกษาดูงานในพื้นที่จริงในจังหวัดชุมพร พร้อมกันทุกกลุ่มและทุกพื้นที่ เพื่อให้เห็นภาพรวม ของเครือข่ายการพัฒนาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดย กระบวนการบรรยายสรุป ดำรวจ และซักถาม

6. สรุปผลการศึกษาดูงานและร่วมกันถอดบท เรียนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ เพื่อขยายแนวคิดมุมมองให้กว้างขึ้น

7. ให้กลุ่มต่าง ๆ ระดมความคิดในการวางแผน การเก็บข้อมูล วางโครงสร้างการสื่อความหมายผ่านสื่อ วีดิทัศน์ พร้อมทั้งกำหนดขั้นตอนและการแบ่งงานกันทำ

8. ลงพื้นที่เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล และเก็บภาพ ถ่ายภาพเคลื่อนไหว ตามโครงสร้างที่วางไว้โดยแยกตามพื้นที่ทั้ง 3 แห่ง (ชุมชนวังตะกอก ชุมชนเกาะพิทักษ์ และชุมชนพรคabanานรีสอร์ท)

9. สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันผ่านการดูสื่อวีดิทัศน์ของแต่ละกลุ่มร่วมกันทั้ง 3 กลุ่ม สรุปบทเรียนจากการร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินกิจกรรมเรียนรู้ด้วยตนเอง

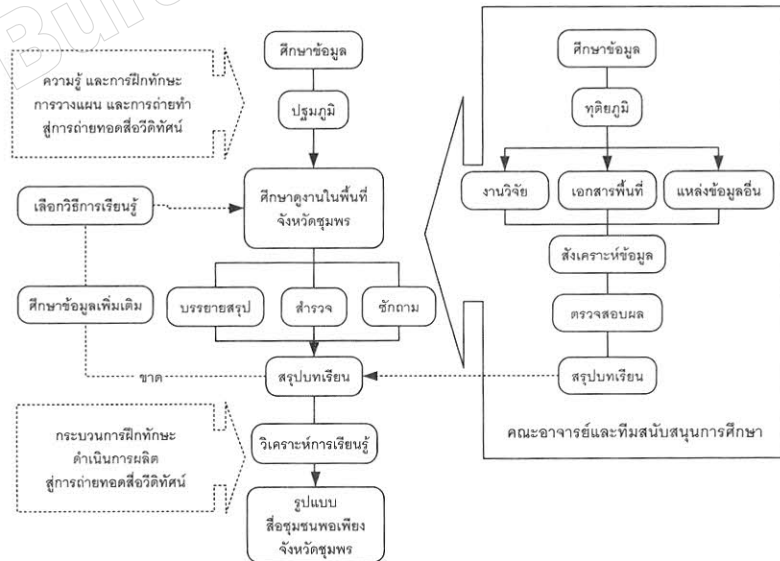
หลังดำเนินกิจกรรม

11. ประเมินผลเพื่อวัดการเข้าถึง เข้าใจจากการเรียนรู้จากสื่อ ด้วยการให้กลุ่มนักศึกษาและผู้เชี่ยวชาญดูสื่อและแสดงความคิดเห็นต่อสื่อที่ได้นำเสนอทั้ง 3 กลุ่ม

12. คณะผู้วิจัยนำข้อมูลสรุปบทเรียนทั้งหมดนำมาวิเคราะห์ และอภิปรายผลการศึกษา และรวบรวมผลงานสรุปเป็นเอกสาร

จากขั้นตอนที่ 11 ได้นำสื่อการเรียนรู้ให้นักศึกษากลุ่มหนึ่ง จำนวน 64 คน ประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ ผลการดำเนินการพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อสื่อของกลุ่มชุมชนวังตะกอกในระดับเห็นด้วย

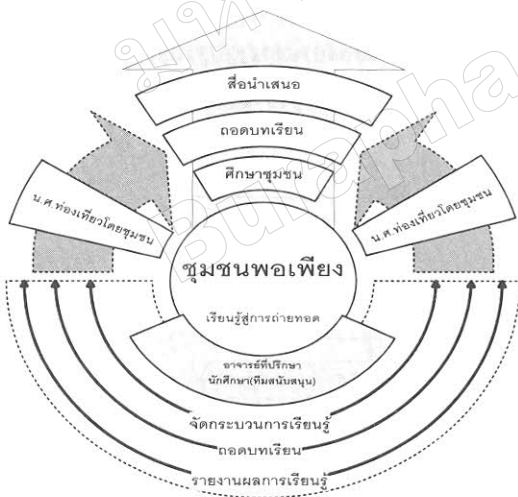
มาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.76 และมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเป็นการตุนน่ารัก สนุกเข้าใจง่าย แต่เนื้อหาเยอะ เสียงดังเกินไป ของกลุ่มชุมชนเกาะพิทักษ์ นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมาก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.12 และมีความคิดเห็นเพิ่มเติม มีเนื้อหาสาระสื่อที่เหมาะสม แอบตลกช่วยสร้างสีสัน ทำให้เราได้คิดทบทวนว่าเราทำอะไรอยู่ และควรทำอะไรให้เกิดความพอเพียงในชีวิต บางตอนไม่เหมาะสม เช่น การแสดงอารมณ์ สูดบุหรี และกลุ่มชุมชนพรคabanานรีสอร์ทนักศึกษามีความคิดเห็นต่อสื่อในระดับเฉยๆ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.21 และมีความคิดเห็นเพิ่มเติม มีความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนอ แต่สื่อความหมายไม่ค่อยรู้เรื่อง ไม่รู้ว่าสรุปแล้วพยายามสื่อถึงอะไร การดำเนินรายการยังไม่ต่อเนื่องและดึงความสนใจจุดเด่นของคabanาน่าออกมาอย่างไม่ชัดเจน และผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อคิดเห็นในการพัฒนาการดำเนินเรื่องที่ต้องไม่ซับซ้อน และเข้าใจง่าย ควรพยายามถ่ายทอดมุมมองการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จริงให้ชัดเจนขึ้น สรุปขั้นตอนดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาสู่การกำหนดรูปแบบการศึกษาเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง ดังแผนภูมิที่ 2 นี้

แผนภูมิที่ 2 ขั้นตอนการวิจัยเพื่อพัฒนาสู่การกำหนดรูปแบบการศึกษาเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง

จากขั้นตอนดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาสู่การกำหนดรูปแบบการศึกษาเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง คณะผู้วิจัยได้สร้างรูปแบบการเรียนรู้ยึดหลักนักศึกษาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในการศึกษาข้อมูล ด้วยการลงพื้นที่ค้นหาคำตอบถึงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วยตนเอง หากมีข้อบกพร่องในข้อมูลนักศึกษาสามารถย้อนกลับไปในพื้นที่เพื่อทำการศึกษาพื้นที่อีกครั้ง จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์และจัดทำเป็นสื่อชุมชนพอเพียง ซึ่งผลการศึกษาจากการจัดประชุมสรุปบทเรียนพบว่า นักศึกษาได้สะท้อนถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้แบบได้ลงพื้นที่ศึกษาด้วยตนเองและได้ปฏิบัติจริงในการเข้าถึงแหล่งความรู้ด้วยตนเอง นักศึกษามีความเข้าใจในการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตจริงมากขึ้น และเกิดการตระหนักในการนำมาใช้ในชีวิตประจำวันของตนเอง คณะผู้วิจัยจึงสามารถกำหนดรูปแบบการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริงได้ดังแผนภูมิที่ 3 ดังนี้

แผนภูมิที่ 3 รูปแบบการศึกษาเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง

อภิปรายผล

พื้นที่ที่ศึกษา สามารถเป็นตัวแบบในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ได้เกิดประสิทธิภาพและ

เกิดประสิทธิผล และไม่ได้เป็นเรื่องยากที่หลายชุมชนจะนำแนวคิดนี้ไปลองประยุกต์ใช้ โดยพบหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. ลดการพึ่งพาจากภายนอกชุมชนได้มากขึ้น เน้นการพึ่งตนเอง อะไรที่สามารถผลิตเองได้ แบ่งปันกันได้จะยิ่งเกิดระบบช่วยเหลือเอื้ออาทรในการแบ่งปัน รวมถึงมีการจัดการทรัพยากรและผลประโยชน์ร่วมกัน
2. การดำเนินชีวิตของชาวบ้าน ให้มีวิถีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง จะทำให้สมาชิกในชุมชนมีกินมีใช้เพียงพอกับสมาชิกภายในครอบครัว ไม่ต้องดิ้นรนแสวงหาเกินความจำเป็นที่นำไปสู่วังวนของการเป็นหนี้สิน
3. รู้จักใช้จ่ายอย่างรู้เท่าทัน หากมีการจัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างละเอียด จะทำให้รู้ว่าแม้รายจ่ายเล็กน้อยหากมีการจ่ายทุกวันอาจเป็นรายจ่ายที่ฟุ่มเฟือยได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ทบทวนและตอกย้ำการใช้วิถีชีวิตที่พอเพียง

4. ปลูกพืชผสมผสานในพื้นที่ เพื่อการบริโภค การปลูกพืชที่หลากหลาย ทำให้มีอาหารกินแต่ละมื้อที่หลากหลาย พืชอาจช่วยควบคุมวัชพืช ศัตรูพืชตามวงจรชีวิตของธรรมชาติ ช่วยบำรุงดิน ช่วยเกษตรกรประหยัดต้นทุนซื้อยามาแมลง และปุ๋ยบำรุงดิน

5. ใช้สิ่งที่ตนมีอยู่ให้เป็นประโยชน์สูงสุด การบริหารจัดการทรัพยากรหรือทุนของชุมชนให้มีการใช้ การกระจายประโยชน์ร่วม การรักษา หรือการอนุรักษ์อย่างจริงจัง ทำให้มีใช้อย่างเพียงพอ

6. การทำแผนแม่บทชุมชน ควบคุมทิศทางการพัฒนาของชุมชนในอนาคต แผนแม่บทชุมชนยึดหลักความพอเพียงในทุกด้าน ชุมชนจะมีสภาพของการเป็นชุมชนพอเพียงในที่สุด

จากผลการศึกษาพบว่า กลไกสำคัญที่ทำให้ทั้งสามพื้นที่สามารถนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้และเกิดประโยชน์ได้จริง มี 3 ปัจจัยดังนี้

1. ผู้นำชุมชน เป็นผู้ชักนำให้คนในพื้นที่ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ให้สมาชิกในชุมชนมีการกินดี อยู่ดี มีความสุข

2. พื้นที่ทั้งสามแห่งต่างประสบปัญหาภายในโดยทางออกของปัญหาที่สำคัญคือการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาพื้นที่อย่างจริงจัง ดังเช่น ชุมชนวังตะกอกและชุมชนเกาะพิทักษ์ เพื่อให้ชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเพื่อให้หลุดพ้นจากความยากจน ส่วนชุมพร คานานารีสอร์ท เพื่อให้สามารถผ่านวิกฤตการณ์เป็นหนี้สินจำนวนมาก

3. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ที่อิงกับทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลให้ชาวบ้านตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรอย่างพอเพียง เพื่อคนในอนาคต และยังมีการทำประโยชน์คืนสู่ธรรมชาติ

การเรียนรู้ของนักศึกษา ภาพรวมประสบความสำเร็จ ช่วงแรกบุคลิกภาพของนักศึกษาที่เป็นผู้นำกลุ่มศึกษาชุมชนวังตะกอก ซึ่งเป็นกลุ่มนักศึกษาสาขาวิชาการจัดการชุมชน ก่อนข้างมั่นใจในตนเองสูงและคำพูดแสดงถึงการครอบงำความคิดให้ผู้อื่นคล้อยตาม เมื่อผ่านการร่วมกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น เพื่อนกล้าพูดมากขึ้น แสดงความคิดเห็นที่แย้งมากขึ้น ทำให้สภาพการณ์ช่วงแรกมีความเครียด แต่เมื่อกระบวนการได้ให้โอกาสนักศึกษาทุกคนพูด จึงทำให้สมาชิกกลุ่มศึกษาชุมชนวังตะกอกเปลี่ยนบทบาทสู่การนำร่วมกัน

นักศึกษาสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว โดยพื้นฐานต่างเป็นคนที่กล้าพูด ไม่ค่อยฟังกัน แต่คล้อยตามกันโดยง่าย กลุ่มศึกษาชุมชนเกาะพิทักษ์ช่วงแรกน่าเป็นห่วง เนื่องจากส่วนใหญ่ต่างมีมุมมองของตัวเอง แต่ละคนมีความเป็นผู้นำในตนเอง ทำให้ยอมรับความคิดเห็นร่วมกันยาก แต่แล้วเมื่อนักศึกษาได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันบ่อยครั้งทำให้มีการพัฒนาระบบการทำงานกลุ่มร่วมกันที่ดีขึ้น

นักศึกษาในกลุ่มศึกษาชุมพรคานานารีสอร์ทส่วนใหญ่เป็นเด็กมีแนวคิดเชิงศิลปะ ดูเหมือนไม่จริงจังในการทำงาน มักได้ข้อสรุปประเด็นรวดเร็ว มีความสนุกสนานในการทำงาน เมื่อได้เห็นตัวอย่างจากกลุ่มเพื่อนที่จริงจัง และใส่ใจในรายละเอียดของข้อมูล ทำให้นักศึกษากลุ่มนี้เริ่มปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการทำงานเป็นระบบมากขึ้น

โดยสรุปแล้วปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเข้าใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เนื่องจาก

1. การได้รับโอกาสในการทำงานที่ท้าทายความสามารถ ซึ่งเป็นนิสัยของกลุ่มเยาวชนที่ชอบความเสี่ยง ชอบทำกิจกรรม และการได้รับการยอมรับให้ร่วมงานด้วยเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้มีความกระตือรือร้นในการทำงาน

2. กระบวนการและวิธีการทำงานที่ให้อิสระให้นักศึกษาคิดเอง ทำเอง ทำจริงในสิ่งที่อยากทำร่วมกัน เกิดการวางแผนงาน การลองผิดลองถูกในการทำงาน

3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มนักศึกษาและระหว่างกลุ่มนักศึกษา เนื่องจากเป็นการทำงานร่วมกันต่างสาขาวิชา ซึ่งแรกเริ่มแสดงความเป็นตัวตนที่ชัดเจนและนำเสนอศักยภาพของตนเองเพื่อสร้างการยอมรับเมื่อผ่านการจัดประชุมบ่อยครั้งทำให้ความเป็นตัวตนลดลงและสามารถรวมกันเป็นหนึ่งเดียวเพื่อเป้าหมายร่วมกันได้

4. พื้นที่ที่เข้าไปศึกษา เป็นพื้นที่ที่นักศึกษาสนใจอยากเข้าไปเรียนรู้ และคนในพื้นที่ต่างให้ข้อมูลและให้ความร่วมมือ จึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้นักศึกษาสนุกกับการค้นหาคำตอบในพื้นที่ด้วยตนเอง

5. การประทับใจในผู้วิจัยซึ่งเป็นตัวแบบที่นักศึกษายากเข้ามาใกล้ชิด เนื่องจากอาจารย์มีประสบการณ์งานวิจัย ทำบริการวิชาการเพื่อชุมชนมา

มาก และมีบุคลิกภาพนักอนุรักษ์ที่ชัดเจน จึงอยากร่วมเรียนรู้กับอาจารย์

คณะผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์และเชื่อว่าความรู้ที่มีอยู่เดิมเป็นปัจจัยในการสร้างความรู้ใหม่ได้ ทำให้เห็นว่าการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ทำให้นักศึกษานั้นเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น การเน้นสภาพจริงและการเรียนรู้ที่ร่วมมือกันและไม่แข่งขันกัน ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ร่วมกันเกิดการพัฒนาศักยภาพของตนเองเพิ่มขึ้น และการเรียนรู้ที่นักศึกษาเป็นผู้สร้างความรู้ตามแนวคิดของ Constructionism นั้นนำมาสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่นักศึกษาสังสรรค์สาระของตนเอง กล่าวคือ การที่นักศึกษาได้ลงพื้นที่ศึกษาชุมชนแล้วสรุปสาระของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามความเข้าใจของนักศึกษา ผ่านการใช้อุปกรณ์และการผลิตสื่อในการเรียนรู้ ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ส่วนที่สำคัญคือ คณะผู้วิจัยต้องเอื้ออำนวยให้มีการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย ไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง การพัก อาหารการกิน จะช่วยเอื้อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความสุขอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

คณะผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการแพร่กระจายแนวคิด และการนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาการศึกษา และการพัฒนาชุมชนดังนี้

1. ต่อผู้สอน ควรมีการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ตามประเด็นที่นักศึกษาให้ความสนใจ หรือสิ่งที่นักศึกษาควรเรียนรู้ และควรมีการสอดแทรกกิจกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้เพิ่มโอกาสการเรียนรู้โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายร่วมกันและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้สอนและนักศึกษา

2.สถาบัน ควรเปิดโอกาสให้มีการเรียนการสอนนอกห้องเรียนมากขึ้น เพื่อให้โอกาสแก่นักศึกษาในการแสวงหาพื้นที่ที่มีการปฏิบัติและได้ผลจริง ซึ่งจะเป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้และการแสวงหาความรู้ของนักศึกษาด้วยตัวของนักศึกษาเอง อันนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง และควรสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ๆ รวมถึงอุปกรณ์ และการเสริมสร้างวิธีการเรียนรู้ด้วยสื่อใหม่ ๆ

3.ชุมชน ควรให้ความสำคัญต่อการสร้างการเรียนรู้แก่สมาชิกในชุมชนให้สามารถนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เกิดผลในการปฏิบัติจริง ควบคู่กับการเรียนรู้แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เกิดกลไกการเรียนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงแบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนให้สามารถพึ่งตนเองได้ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาอย่างไม่มีจำกัด

4.ประเทศ ผู้บริหารประเทศที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาไทย ควรให้การสนับสนุนการเรียนรู้นอกรั้วสถาบันแบบประยุกต์มากกว่าการยึดรูปแบบการให้ความรู้ในรูปแบบเดิมๆ รวมถึงการประเมินศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ควรให้ความสำคัญในทักษะการเรียนรู้ มากกว่าความสามารถทางสติปัญญา

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้ศึกษาขอขอบพระคุณสถาบันคลังสมองแห่งชาติที่ได้สนับสนุนงบประมาณสร้างโอกาสในการจัดกิจกรรมให้แก่นักศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับอุดมศึกษา ขอขอบพระคุณ คุณวิริสร รัชช์พันธุ์ เจ้าของชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท ผู้ใหญ่อำพล ชานีครุฑ ผู้ใหญ่บ้านชุมชนเกาะพิทักษ์ คณะกรรมการเศรษฐกิจพอเพียงชุมชนวังตะกอก และผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. *อุดมศึกษาไทยกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 กันยายน 2552.

เข้าถึงจาก <http://www.sufficiencyeconomy.org>

ทีศนา แจมมณี. (2552) *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542) *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ : แอล ที เฟลส.

Dale Edgar. *Myths and Misconceptions*. September 3, 2009, from <http://www.>

[learningandteaching.info](http://www.learningandteaching.info).

National Training Laboratories. *Human capital management e-learning*, September 3, 2009,

from <http://www.perceptsys.com>.